

I. Термін і мовна практика. Професійна мовна особистість

УДК 811.161.2'81'35

К.Г. ГОРОДЕНСЬКА
м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ЗМІН ДО «УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ»

Систематизовано нові правила та часткові корекції правил, унесені до «Українського правопису» 2019 року, оцінено їх із погляду доцільності та потрібності для розв'язання невідкладних правописних проблем української термінології. Виокремлено ортографічні норми, що посприяли наданню послідовності українському правопису та усунули давні суперечності. Відзначено зігноровані або нелогічно потрактовані правописні проблеми, пов'язані насамперед із передаванням термінів іношомовного походження. Схарактеризовано численні варіантні доповнення до правопису відмінкових закінчень іменників, до передавання звуків, звукосполучень та буквосполучень у загальних і власних чужомовних назвах, наголошено на можливих способах усунення варіантності. Зреферовані основні зміни до вживання розділових знаків (лапок, дужок, коми, крапки, скісної риски та ін.), на які треба зважати в наукових текстах. Сформульовано завдання для українських термінологів, що постали у зв'язку зі змінами, унесеними до нової редакції «Українського правопису» 2019 року.

Ключові слова: український правопис, українська термінологія, ортографічні норми, варіантність, безваріантний правопис слів.

На зміни, що їх вносили до кожного видання чи редакції «Українського правопису», найактивніше реагували, за моїми спостереженнями, термінологи та фахівці різних галузей знань, що цілком логічно, адже їхній професійний обов'язок – формувати та внаормувати галузеві терміносистеми. Українським термінологам, як засвідчує сторічна історія створення правописного кодексу, завжди було непросто, тому що багато з потрібних правописних норм, ґрунтованих на особливостях звукового та граматичного ладу української мови, на усталених історичних традиціях передавання звуків, звукосполучень та буквосполучень у питомих і запозичених словах, через ідеологічні настанови, а то й заборони, не можна було зреалізувати. Щоразу наставало розчарування від часткових правописних змін, унесених до чергової нової редакції «Українського правопису», оскільки вони не усували насамперед очевидних усім непослідовностей у правописі чи в передаванні запозичених термінів або не відповідали певним особливостям української мови.

Попереднє обговорення нової редакції «Українського правопису» 2019 року, яку схвалив Кабінет Міністрів України 22 травня 2019 року (Постанова № 437),

© К.Г. ГОРОДЕНСЬКА, 2021

та відгуки про неї, висловлені після її опублікування, дають мені підстави сьогодні повідомити, що запропоновані норми оцінено як такі, що лише частково розв'язали за давні проблеми української термінології (Кочерга, 2020: 32). Ось, зокрема, висновок Ольги Кочерги: «...нова редакція Правопису, попри деякі несміливі й половинчасті кроки вперед, не розв'язує багатьох проблем, що їх самотужки доведеться розв'язувати науковцям та словникамарям. Усупереч наміру усталити правопис на тривалий час, дискусія триватиме доти, доки правила написання українських слів не будуть зрозумілими, логічними та обґрунтованими» (Кочерга, 2020: 35).

Спробую систематизувати ті правописні зміни, на які потрібно зважити всім, хто постійно працює над унормуванням термінів, та визначу завдання, що постали перед українськими термінологами.

Чи не найбільше їх запропоновано до колишнього підрозділу **Правопис складних слів**, який тепер названо **Правопис слів разом, із дефісом, окремо**.

Доповнення спричинені насамперед потребою у правилах правопису нових запозичених компонентів та слів, оскільки вони були неоднозначно, непослідовно освоєні в українській мовній практиці 90-х років ХХ ст. та перших десятиріч ХХІ ст.: їх писали і з дефісом, і разом. Серед таких **арт-** ('мистецький, артистичний'), **боди-**, **боді-** (перед голосним), **веб-**, **кібер-**, **пара-**, **поп-**, **фолк-** (**фольк-**), **смайт-** та ін. Подібно до раніше запозичених іншомовних компонентів на голосний і приголосний (пор.: **авіа-**, **авто-** ('само', 'автоматичний'), **агро-**, **аеро-**, **аква-**, **алко-**, **астро-**, **аудіо-**, **біо-**, **геліо-**, **гео-**, **гідро-**, **дендро-**, **екзо-**, **еко-**, **етно-**, **євро-**, **зоо-**, **ізо-**, **мета-**, **метео-**, **мото-**, **нарко-**, **нео-**, **онко-**, **палео-**, **псевдо-**, **соціо-**, **теле-**, **фіто-**, **фоно-** та ін.) їх так само запропоновано писати разом із поєднуваним словом на підставі того, що вони не стали в українській мові самостійними кодифікованими лексемами: **артринок**, **артмайданчик**, **бодибілдінг**, **бодіарт**, **вебсторінка**, **кібермашина**, **попмузика**, **попгурт**, **фолкгурт**, **фолькмузика**, **смайткарта** і под. Саме це правило послугувало причиною внести зміни і до дефісного правопису раніше вживаних у структурі слів іншомовних компонентів **віце-**, **екс-**, **контр-**, **лейб-**, **обер-**, **штабс-**, **унтер-**: їх так само потрібно писати разом із наступним словом (**віцепрем'єр експрем'єр-міністр**, **контрадмірал**, **лейбгвардієць**, **оберлейтенант**, **штабсканітан**, **унтерофіцер**).

Під правило «Українського правопису» 1993 року про правопис із дефісом складних слів, перший компонент яких в українській мові є самостійним словом і визначає якусь прикмету чи особливість предмета, особи, явища, названих другим компонентом – самостійним іменником (пор.: **чар-зілля**, **козирдівка** і под.) (Український правопис, 1993: 39), підведено новітні складні утворення, що були запозичені безпосередньо з англійської мови або постали в українській мові на основі словотвірної моделі англійської мови, на зразок **бізнескола**, **бізнес-план**, **бізнес-проект**; **дизайн-проект**; **допінг-контроль**, **допінг-експертиза**; **інтернет-видання**, **інтернет-магазин**, **інтернет-послуга**; **піар-акція**, **піар-кампанія**; **фан-клуб**; **фітнес-клуб** та ін.

На противагу препозитивним іменникам **бізнес**, **дизайн**, **допінг**, **інтернет**, **піар**, **фан**, **фітнес** і под., уживаних у складних утвореннях прикладкового характеру, **медіа**, що вже виокремилосся в українській мові в самостійне слово із запозичення **мас-медіа**, запропоновано писати разом із наступним словом (пор.: **медіалінгвістика**, **медіастилістика** і под.), оскільки кінцевий голосний

а цього невідмінюваного слова, подібно до **о** в чужомовних невідмінюваних словах чи основах (пор.: *кінофільм, радіокомітет, відеозапис* і т. д.), виконує роль сполучного звука. За цим правилом треба писати разом складні іменники *дискомузика, дискоклуб*, оскільки голосний **о** невідмінюваного іменника *диско* так само є сполучним звуком. Проте в невідмінюваних словах іншомовного походження, ужитих у позиції першого компонента юкстапозита, кінцеві **і** та **е** не мають статусу сполучного звука, тому такі складні іменники запропоновано писати з дефісом: *суші-бар, караоке-бар*.

Кілька змін до правопису слів разом, з дефісом, окремо спрямовано на усунення непослідовностей, що стали очевидними в сучасній українській мовній практиці, зокрема й у термінології. Це стосується слів із першим іншомовним компонентом, що визначає кількісний (вищий від звичайного, дуже високий або слабкий, швидкий і т. ін.) вияв чого-небудь. Багато із раніше запозичених компонентів (**архі-**, **гіпер-**, **екстра-**, **макро-**, **мікро-**, **мульти-**, **полі-**, **супер-**, **ультра-**) писали разом із поєднуваним словом, а новітні запозичені компоненти із такими самим значенням (**бліц-**, **преміум-**, **топ-**, **флеш-** та ін.) і деякі з давніших (**міді-**, **міні-**, **максі-**) чомусь поєднували дефісом із цілим словом. Щоб усунути цю непослідовність, запропоновано писати разом слова з усіма першими іншомовними компонентами – інтенсифікаторами ознаки, тобто **архі-**, **архи-**, **бліц-**, **гіпер-**, **екстра-**, **макро-**, **максі-**, **міді-**, **мікро-**, **міні-**, **мульти-**, **полі-**, **преміум-**, **супер-**, **топ-**, **ультра-**, **флеш-** та ін.: *архіскладний, архімільйонер, архидиякон, блицновини, блицопитування, гіперзвук, гіпермаркет, екстраклас, макромолекула, макроекономіка, максіспідниця, мідісукня, мікроорганізми, мікрохвилі, мікрочастинка, мініблок, мінідиск, мінікомп'ютер, мультимільйонер, полімотивація, преміумклас, супермаркет, супермодель, топменеджер, топмодель, ультразвук, ультрамодний, флешінтерв'ю*. Багато хто критикує норму, за якою в іменниках – загальних назвах використовуємо префікс **архі-**, а в назвах церковних звань, титулів і чинів можна вживати **архи-** і **архі-**, що спричинило варіантність таких найменувань. Словотвірну норму про вживання в них лише префікса **архи-** не підтримала робоча правописна група, оскільки в одних конфесіях ці назви узвичаєні з префіксом **архі-**, а в інших – з **архи-**.

Деякі фахівці не погоджуються також із правилом, за яким у компонентах **максі-**, **міді-** кінцевий **і** в позиції перед приголосним наступного слова не переходить в **и** (пор. *максімода, мідімода*), як це буває в такій позиції в загальних назвах іншомовного походження (за правилом «дев'ятки»). Вони наполягають на послідовному вживанні голосного **и** в компонентах **максі-**, **міді-**, а також у **квазі-** (має інше значення) у позиції і перед приголосним, і перед голосним, подібно до **деци-**, **санти-** (Кочерга, 2020: 33).

Запропонована норма про непоєднуваність нового запозиченого компонента **топ-** із числівниками повинна зупинити поширений насамперед у сучасній практиці засобів масової комунікації ненормативний правопис кількісних числівників із дефісом на зразок *топ-10, топ-5*.

Усунено також давню непослідовність, суть якої полягала в тому, що у складних іменниках перед голосним потрібно було вживати компоненти **дво-**, **три-**, **чотири-** (у словниках подані *двоокис, двоокисень, двооксид, триокис, триоксид, чотириокисень, чотириоксид* та ін.), а у складних прикметниках у такій самій позиції – форми **двох-**, **трьох-**, **чотирьох-** (у словниках подані

двохелектродний, двохелементний, двоосновний, двоохосьовий, трьохелектродний, трьохелементний, трьохосновний, трьохосьовий, чотирьохелектродний, чотирьохосновний та ін.). Відповідно до нового правила треба вживати числівникові компоненти **дво-**, **три-**, **чотири-** перед наступним приголосним, зокрема і **й**, та голосним у складних прикметниках та іменниках: **двовимірний**, **двоелектродний**, **двоосьовий**, **двоярусний**; **двоголосся**, **двоєборство**, **тривідсотковий**, **триярусний**, **трикамерний**, **чотириактний**, **чотирибальний**, **чотириелементний**, **чотириядерний** і т. д. Числівникові форми **двох-**, **трьох-**, **чотирьох-** уживані лише в порядкових числівниках, утворених від кількісних числівників **двісті**, **триста**, **чотириста**; **дві тисячі**, **три тисячі**, **чотири тисячі**; **два мільйони**, **три мільйони**, **чотири мільйони** і т. д., та у складних іменниках на **-річчя**, похідних від кількісних числівників **двісті**, **триста**, **чотириста**, бо для таких порядкових числівників і складних іменників, як відомо, твірною основою слугує форма родового відмінка співвідносного з ними кількісного числівника: **двісті** – **двохсот** – **двохсотий**, **двохсотріччя**; **триста** – **трьохсот** – **трьохсотий**, **трьохсотріччя**; **чотириста** – **чотирьохсот** – **чотирьохсотий**, **чотирьохсотріччя**; **дві тисячі** – **двох тисяч** – **двохтисячний**, **три тисячі** – **трьох тисяч** – **трьохтисячний**, **чотири тисячі** – **чотирьох тисяч** – **чотирьохтисячний**; **два мільйони** – **двох мільйонів** – **двохмільйонний**, **три мільйони** – **трьох мільйонів** – **трьохмільйонний**, **чотири мільйони** – **чотирьох мільйонів** – **чотирьохмільйонний** і т. д.

Уведення правила про правопис невідмінюваного числівника **пів** зі значенням ‘половина’ окремо від наступного іменника – загальною та власною назвою у формі родового відмінка однини нарешті розв’язало тривалу дискусію українських мовознавців із приводу правильного написання цього числівника в українській мові, а саме відкинуло безпідставний його правопис разом з іменниками – загальними назвами та з дефісом – з іменниками, що є власними назвами. Тепер пишемо окремо **пів аркуша**, **пів відра**, **пів години**, **пів літра**, **пів міста**, **пів огірка**, **пів острова**, **пів яблука**, **пів ящика**, **пів ями**, **пів Європи**, **пів Києва**, **пів України**. Якщо ж **пів** з наступним іменником у формі називного відмінка становить єдине поняття і не виражає значення половини, то їх пишемо разом: **піваркуш**, **південь**, **півзахист**, **півколо**, **півкуля**, **півмісяць**, **півоберт**, **півовал**, **півострів**. Крім цього, подано правило про правопис разом складних прикметників, утворених з іменника та числівника **пів**, пор.: **півгодинний** (від **пів години**), **півлітровий** (від **пів літра**), **півметровий** (від **пів метра**) і т. д.

Усталене правило про правопис разом складних іменників, утворених із двох іменникових основ за допомогою сполучного голосного звука і вживаних на означення єдиного поняття (пор. **газобалон**, **глинопісок**, **лісостеп**, **льонолавансан**, **сталебетон**, **торфогній**, **шлакоблок** та ін.), доповнено новим правилом, за яким складні іменники, утворені за допомогою сполучного голосного **о** з двох самостійних слів, що не становлять єдиного поняття, потрібно писати з дефісом: **Австро-Угорщина**, **монголо-татари**, **угро-фіни**, **Чехо-Словаччина**. На підставі цих правил переглянуто правопис ще двох складних іменників, що їх писали раніше з дефісом – **людино-день** і **тонно-кілометр**, тепер їх потрібно писати разом: **людинодень**, **тоннокілометр**.

Уведено правило про правопис із дефісом складних іменників-термінів, перша частина яких є назвою літери грецького алфавіту, що лексикалізувалася:

альфа-промені, альфа-розпад, альфа-частинка, бета-промені, бета-розпад, бета-частинка, дельта-проміння, дельта-функція, дельта-частинка.

Складний іменник *член-кореспондент* вилучено з переліку тих, перша частина яких невідмінювана. Тепер потрібно вживати **члена-кореспондента, членові-кореспондентові, із членом-кореспондентом** і т. д.

Правопис складних прикметників разом і з дефісом так само, як було й раніше, ґрунтований переважно на граматичному підпорядкуванні / граматичному непідпорядкуванні поєднаних компонентів, а також на деяких інших ознаках – семантичних, формальних тощо.

На протигагу «Українському правопису» 1993 року тут використано поняття сполучного звука, що поєднує основи у складних прикметниках, одні з яких пишемо разом, а інші – з дефісом. **Разом** пишемо складні прикметники, що постали на основі граматично підпорядкованих компонентів, зі сполучними голосними **о, е** (**е** після м'якого приголосного та графічно **є** після **й**) (пор.: *правобережний, довгохвильовий, волелюбний, вуглецевмісний, сталерозливний, кальцієвмісний, натрієвмісний*), з першою числівниковою основою на **и, о, а**, що виконують роль сполучного голосного (пор.: *десятиметровий, семиденний, дев'яностогодинний, стометровий, сорокаметровий, кількаразовий*), та з першою іменниковою основою на приголосний – обмежено (*натрійорганічний, хлорфтористий*).

Проте деякі складні прикметники, утворені з двох граматично залежних основ за допомогою сполучного голосного **о** з огляду на усталену традицію і далі потрібно буде писати з дефісом. Це – *всесвітньо-історичний, народно-визвольний, літературно-художній* та ін.

Виокремлено велику групу складних прикметників зі сполучним голосним **о**, зрідка – **е**, які пишемо з **дефісом**, оскільки цей голосний поєднує в них дві граматично не підпорядковані основи. Семантично вона досить різнопланова, пор.: *аграрно-промисловий, киснево-водневий, музично-танцювальний, свердлильно-шліфувальний, сушильно-сортувальний, історико-культурний, політико-економічний, крохмале-патоковий, гіркувато-солоний, кисло-солодкий, жовто-блакитний, сіро-голубий, сліпучо-білий, темно-зелений, червоно-зелено-синій, південно-західний, північно-східний* та ін.

До підрозділу **Правопис суфіксів** уведено нове правило, згідно з яким за допомогою суфіксів **-к-, -иц(-я), -ин(-я), -ес-** від іменників чоловічого роду утворюємо іменники на означення осіб жіночої статі. Найуживанішим визнано суфікс **-к-**, бо він поєднуваний з різними типами основ: *авторка, дизайнерка, директорка, редакторка, співачка, студентка, фігуристка* та ін.

Суфікс **-иц(-я)** обмежено насамперед основами на **-ник** (*верстальниця, набірниця, порадиниця*) та **-ень** (*учениця*), суфікс **-ин(-я)** – основами на **-ець** (*кравчиня, плавчиня, продавчиня*) та приголосний (*бойкиня, майстриня, лемкиня*), суфікс **-ес-** – лише деякими основами на приголосний (*дияконеса, патронеса, поетеса*). Це правило визначає лише основні суфікси, що їх можна використовувати для утворення назв осіб жіночої статі, воно не є суто правописним, але, як засвідчує мовна практика українських засобів масової комунікації, багато хто сприйняв його як рекомендацію обов'язково використовувати фемінативи.

Зміни, унесені до другого розділу **Правопис закінчень відмінюваних слів**, дехто з фахівців кваліфікував як варіантні доповнення до чинних норм (Кочерга, 2020: 32). Наведу кілька прикладів.

У **Примітці 1** до § 95 зауважено, що іменники на **-ть** після приголосного, а також слова *кров, любов, осінь, сіль, Білорусь, Русь* у родовому відмінку однини можуть набувати як варіант закінчення **-и**: *гідности, незалежности, радості, смерті, честі, хоробрости; крові, любові, осені, соли, Білоруси, Русі*, тоді як в основному правилі зазначено, що в родовому та давальному відмінках однини ці іменники третьої відміни мають закінчення **-і** (Український правопис, 2019: 128), тобто можна вживати варіантні відмінкові форми *незалежності* і *незалежности* і т. д. Інститут української мови пропонував сформулювати правила вживання закінчень у родовому відмінку однини іменників третьої відміни без варіантів, а саме:

1. У родовому відмінку однини іменники третьої відміни, що закінчуються на один приголосний або на два після голосного, мають закінчення **-і**: *Бершаді, ванілі, галузі, герані, жовчі, моці, ночі, Оболоні, осі, подорожжі, приязні, річі, сталі, суміші, тіні, Умані, фальші, фланелі*.

2. Іменники третьої відміни на **-ть** після приголосного, а також *кров, любов, осінь, сіль, Русь, Білорусь* у родовому відмінку однини мають закінчення **-и**: *гідности, незалежности, радості, смерті, честі, хоробрости, крові, любові, осені, соли, Руси, Білоруси*.

Кодифіковано варіантні закінчення **-е** та **-у** для особового імені *Олег* у кличному відмінку однини (*Олеже* і *Олегу*) замість одного закінчення **-у** (Український правопис, 2019: 123).

Для іменника *Христос* визначено три варіантні форми кличного відмінка: *Христе, Христé, рідко Христóсе* (Український правопис, 2019: 124).

У звертаннях, що складаються із загальної назви та прізвища, форму кличного відмінка набувають і загальна назва, і власне ім'я: *друже Максименку; колего Євгенищуку, пане Ковалю*. І тут же запропоновано варіант: можливі також поєднання форми кличного відмінка іменника загальної назви та форми кличного відмінка прізвища, однакової з формою називного відмінка: *друже Максименко, колего Євгенищук, пане Коваль* (Український правопис, 2019: 124).

Для виокремлених у цьому правописі назв населених пунктів, які в родовому відмінку однини треба вживати із закінченням **-у** (*Амстердаму, Гомелю, Ліверпулю, Лондону, Мадриду, Парижу, Чорнобілю*), подано примітку, згідно з якою вони можуть мати і варіантне закінчення **-а** (**-я**): *Амстердама, Гомеля, Ліверпуля, Лондона, Мадрида, Парижа, Чорнобіля* (Український правопис, 2019: 117).

Зміни до третього розділу **Правопис слів іншомовного походження** – це передусім запровадження буквених варіантів у передаванні деяких приголосних звуків, звукосполучень, буквосполучень чужих мов, причому більш характерне для української мови буквене передавання здебільшого поставлено після менш типового.

Зокрема, констатовано, що буквосполучення **th** у словах грецького походження передаємо звичайно буквою **т**: *антологія, антропологія, аптека, астма, бібліотека, католицький, театр, теорія, ортодокс, ортопедія, Амальтея, Прометей, Текля, Таїсія, Теодор*. Але у словах, узвичаєних в українській мові

з **ф**, дозволено орфографічну варіантність на зразок *анафема* і *анатема*, *дифірамб* і *дитурамб*, *ефір* і *етер*, *кафедра* і *катедра*, *логарифм* і *логаритм*, *міф*, *міфологія* і *міт*, *мітологія*, *Агатангел* і *Агафангел*, *Афіни* і *Атени*, *Борисфен* і *Бористен*, *Демосфен* і *Демостен*, *Марфа* і *Марта*, *Фессалія* і *Тессалія* та ін. (Український правопис, 2019: 156), замість того, щоб запропонувати один спосіб передавання **th** у таких запозиченнях – буквою **т**.

У прізвищах та іменах людей дозволено передавати звук **[g]** двома способами: буквою **г**, тобто адаптацією до звукового ладу української мови (*Вергілій*, *Гарсія*, *Гегель*, *Георг*, *Гете*, *Грегуар*, *Гуллівер*), і буквою **г**, тобто імітацією іншомовного **[g]** (*Вергілій*, *Гарсія*, *Гегель*, *Георг*, *Гете*, *Грегуар*, *Гуллівер* та ін.) (Український правопис, 2019: 156), що також спричинило орфографічну варіантність.

Констатовано, що у словах, які походять із давньогрецької та латинської мов, буквосполучення **au** звичайно передаємо через **ав**: *автентичний*, *автобіографія*, *автомобіль*, *автор*, *авторитет*, *автохтон*, *лавра*, *Аврора*, *Мавеританія*, *Павло*. Але далі це правило скореговано, відповідно до чого в запозиченнях із давньогрецької та латинської мов, що мають стійку традицію передавання буквосполучення **au** через **ау**, можливі орфографічні варіанти з **ау** і **ав**: *аудієнція* і *авдієнція*, *аудиторія* і *авдиторія*, *лауреат* і *лавреат*, *пауза* і *павза*, *фауна* і *фавна* (Український правопис, 2019: 162). У зв'язку із цим постає запитання, зокрема й перед термінологами, а яка традиція передавання буквосполучення **au** в таких донедавна вживаних термінах, як *аудит*, *аудитор*, *аудіограф*, *аудіометр* та в багатьох інших, адже від цього залежатиме їхній правопис: або тільки з **ав** (*авдит*, *авдитор*, *авдіограф*, *авдіометр*), або з **ау** і **ав** (*аудит* і *авдит*, *аудитор* і *авдитор*, *аудіограф* і *авдіограф*, *аудіометр* і *авдіометр*). Цієї правописної проблеми не було б, якби не залишили орфографічний варіант з **ау**.

Збережено попереднє правило про звичайне передавання звука **[h]** буквою **г**: *гандбол*, *гербарій*, *гінді*, *гіпотеза*, *горизонт*, *госпіс*, *госпіталь*, *гумус*; *Гарвард*, *Гельсінкі*, *Гіндустан*, *Ганнібал*, *Гейне*, *Горацій*, *Люфтганза*, але серед ілюстрацій лише одне нове слово *госпіс*. Незважаючи на таке узвичаєне передавання до цього правила зроблено доповнення, згідно з яким за традицією в окремих словах, запозичених з європейських та деяких східних мов **[h]** і фонетично близькі до нього звуки передаємо буквою **х**: *брахман*, *джихад*, *моджахед*, *ханум*, *харакірі*, *хіджаб*, *хобі*, *хокей*, *хол*, *холдинг*, *шахід*, *Аллах*, *Ахмед*, *Мухаммед*, *Сухроб*, *Хакім*, *Хаммурані* та ін. (Український правопис, 2019: 156).

Констатовано, що англійську букву **w** на позначення звука **[w]** передаємо звичайно через **в**: *вікенд*, *Вашингтон*, *Вебстер*, *Веллінгтон*, *Вільсон*, *Вінніпег* та ін.) і водночас застережено, що в деяких словах за традицією через **у**: *уайт-спірит*, *Уельс* та ін. (Український правопис, 2019: 156), що не сприяє послідовності передавання цього звука українською мовою.

Запропоновано послідовно (раніше були винятки!) передавати звук **[j]** відповідно до вимови іншомовного слова буквою **й**, а в складі звукосполучень **[je]**, **[ji]**, **[ju]**, **[ja]** – буквами **є**, **ї**, **ю**, **я** та розширено коло ілюстрацій, серед яких і слово *проект*: *буєр*, *еті*, *ін'єкція*, *конвеєр*, *плеєр*, *проекція*, *суб'єкт*, *траєкторія*, *феєрверк*, *флаєр*, *фос*; *круїз*, *мозаїка*, *лояльний*, *параноя*, *плеяда*, *рояль*, *саквоаяж*, *секвоя*, *фаянс*; *Йоганн*, *Єйтс*, *Каснна*, *Маєр*, *Рамбує*, *Соєр*, *Феєрбах*,

Хеєрдал; Гаїті; Юнона; Гоя, Ісая, Савоя, Хая (Український правопис, 2019: 157). Це правило усунуло не властиву українській мові подвійну йотацію.

Хоч і констатовано, що в загальних назвах іншомовного походження букви на позначення приголосних звичайно не подвоюємо, водночас розширено коло слів, у яких за традицією треба писати дві букви, а саме до виокремлених раніше загальних назв *аннали, бонна, бруто, ванна (ванний), мадонна, манна (манний), мотто, нетто, панна, пенні, тонна, білль, булла, вілла, мулла, дурра, мірра* (Український правопис, 1993: 119), із яких вилучено слово *мотто* і через недогляд пропущено з подвоєнням слово *панна*, додано *панно, донна* та *Аллах* (Український правопис, 2019: 157), тоді як під час обговорення багато мовознавців, навпаки, наполягало на зменшенні кількості слів з подвоєними буквами, які досі, усупереч правилі, подають у словниках української мови, серед них *панно, гетто, алло* та ін.

Правило про переважне зберігання подвоєних букв на позначення приголосних у власних назвах (*Андорра, Бессемер, Гаронна, Голландія, Марокко, Міссурі, Ніцца, Теннессі, Яффа; Бетті, Білл, Боттічеллі, Джонні, Кіркконнелл, Ллойд, Мюллер, Руссо, Смоллет,*) та в загальних назвах, які від них утворені за допомогою афіксів (*андоррець, бессемерівський, голландський, марокк'янець* та ін.), доповнено тим, що в загальних назвах, які утворені від власних назв без додавання афіксів, букви на позначення приголосних не подвоюємо: *ват* (пор. *Ватт*), *бекерель* (пор. *Беккерель*), *гаус* (пор. *Гаусс*) (Український правопис, 2019: 158).

Збережено правила «Українського правопису» 1993 року про вживання голосних *і* та *и* в чужомовних власних назвах. Це означає, що в новій редакції «Українського правопису» не усунуто досить очевидну непослідовність, суть якої полягає в тому, що у власних назвах (прізвищах, іменах, географічних назвах, крім тих, у яких після *дж, ж, ч, ш, щ, ц, р, д, т* перед наступним приголосним та в деяких географічних назвах за традицією) пишемо *і*, а в похідних від них іменниках і прикметниках – *и* (згідно з правилом «дев'ятки») (Український правопис, 2019: 159–161), що суперечить відношенню словотвірної похідності (пор.: *Сідней – сиднейці, сиднейський; Арістотель – аристотельці, аристотельський*) за яким похідна основа структурно і семантично повинна бути пов'язаною з твірною.

Розділ четвертий **Правопис власних назв** зазнав незначних змін, насамперед доповнень до усталених правил, та корекцій правопису деяких прізвищ і особових імен, на які потрібно зважати термінологам у наукових текстах.

Зокрема, українські чоловічі прізвища, співвідносні із загальними назвами, що мають у непрямих відмінках випадні голосні *е, о*, відмінюємо за зразками таких загальних назв, тобто в них також випадують ці голосні, вони чергуються з нулем звука, пор.: *Горобець – Горобця, Горобцеві (Горобцю)* і т. д.; *Журавель – Журавля, Журавлеві (Журавлю)* і т. д.; *Бусел – Бусла, Буслові (Буслу)* і т. д.; *Соловей – Солов'я, Солов'єві (Солов'ю)* і т. д.; *Моток – Мотка, Моткові (Мотку)* і т. д.; *Свекор – Свекра, Свекрові (Свекру)* і т. д. (Український правопис, 2019: 167). Суфіксальний *-ець* випадає також у відмінкових формах прізвищ слов'янського походження на *-ець*: *Королець – Корольця, Корольцеві...*; *Оравець – Оравця, Оравцеві...* та ін. (Український правопис, 2019: 170).

Але без чергування голосних *е, о* з нулем звука відмінюємо деякі чоловічі прізвища, до яких, крім поданого в «Українському правописі» 1993 року

прізвища *Швець – Швеця, Швецеві (Швецю)* і т. д. (Український правопис 1993: 126), зараховано ще: *Жнець – Жнеця, Жнецеві (Жнецю)* і т. д.; *Чернець – Чернеця, Чернецеві (Чернецю)* і т. д.; *Врубель – Врубеля, Врубеліві (Врубелю)* і т. д. (Український правопис, 2019: 168) та неслов'янські змінювані прізвища: *Дітель – Дітеля, Дітелеві (Дітелю)* і т. д. (Український правопис, 2019: 168) і подібні до них: *Штець – Штеця, Штецеві (Штецю)* і т. д.; *Белей – Беля, Белесві (Белею)* і т. д. Суфіксальний **-е-** зберігаємо також у відмінкових формах чеських, словацьких і польських прізвищ на **-ек**: *Гашек – Гашека, Гашекові...*; *Локетек – Локетека, Локетекові...* (Український правопис, 2019: 170).

Уведено правило, за яким усі чоловічі прізвища II відміни в родовому відмінку мають закінчення **-а (-я)** на відміну від деяких співвідносних загальних назв, до того ж у коренях таких прізвищ немає чергувань **о, е** з нулем звука та **і** в закритому складі з **о, е** у відкритому складі: пор. прізвища *Куліш – Куліш-а, Мороз – Мороз-а, Коровай – Корова-я, Рись – Рис-я, Чорнотін – Чорнотін-я*, і загальні назви *мороз – мороз-у, куліш – кулеш-у, коровай – корова-ю, тін – тін-і, рись – рис-і* (Український правопис, 2019: 168). У відмінкових формах прізвищ з кінцевими **-ер, -ел** голосний **е** зберігаємо (*Пітер – Пітера..., Павел – Павела...*), але в іменах він випадає (*Пітер – Пітра..., Павел (Павол) – Павла...*) (Український правопис, 2019: 170).

Для прізвищ на зразок *Іваньо, Дідуньо* в давальному й місцевому відмінках визначено троє варіантних закінчень **-еві** і **-ьові, -ю**, пор.: *Іваньо – Іван-еві (-ьові, -ю)* (Український правопис, 2019: 167), на протигагу двом закінченням **-ьові, -ю**, що були в «Українському правописі» 1993 року (Український правопис, 1993: 126).

Уведено нову норму про передавання особових імен росіян, бо її не було в «Українському правописі» 1993 року. Відповідно до неї канонічні особові імена білорусів та росіян потрібно передавати українською мовою їхніми усталеними українськими відповідниками (Український правопис, 2019: 175), а не способом транслітерування, що спостерігаємо в останні роки в деяких українських засобах масової комунікації та офіційному політикумі. Цю норму вмотивовано тим, що транслітерування призводить до порушення історично сформованих, усталених норм сучасної української літературної мови, зокрема спричинює напівпом'якшення губних **б, п, в, м, ф** (пор.: рос. *Павел* і транслітероване в українській мові *Павел*; рос. *Пётр* і транслітероване в українській мові *Пьотр*), задньоязикових **г, к, х** (пор.: рос. *Георгий* і транслітероване в українській мові *Георгій*; рос. *Сергей* і транслітероване в українській мові *Сергей*) та **р** у кінці слова (пор.: рос. *Игорь* і транслітероване в українській мові *Игорь*).

Дослідники запозичень одноставні в тому, що в українській мові можливі не будь-які пристосування запозичень за твердістю / м'якістю, а лише ті, які не порушують властивих їй системних відношень.

Правила чинного «Українського правопису» про передавання українською мовою особових імен і прізвищ з інших слов'янських та різних мов світу, на жаль, не удокладнено, хоч мовна практика сьогодення цього конче потребує.

П'ятий розділ **Найголовніші правила пунктуації** «Українського правопису» 1993 року змінено на **Правила вживання розділових знаків**. Нову редакцію цього розділу відрізняє від попередньої насамперед докладніший,

повніший, ґрунтовніший і водночас складніший виклад багатьох правил, а також уведені чотири нових структурних підрозділи: **Три крапки**, або **Крапки (...)**; **Скісна риска (/)**; **Комбіноване вживання розділових знаків**; **Правила рубрикації тексту і розділові знаки для оформлення пунктів переліку**, у яких сформульовані правила, що регламентують використання зазначених розділових знаків у різних текстах, зокрема і в наукових.

Приверну увагу лише до тих правил уживання / невживання крапки та коми, із приводу яких досі сперечаються як теоретики, так і практики, правил, яких не дотримуються або які порушують.

Зокрема, до правил уживання крапки додано примітки, що визначають позиції, де не треба ставити крапки у графічних скороченнях. Відоме правило, за яким не ставимо крапки у скороченнях назв метричних мір: ваги (пор.: *т* – тонна, *ц* – центнер, *кг* – кілограм, *г* – грам, *мг* – міліграм), довжини (пор.: *м* – метр, *км* – кілометр, *дм* – дециметр, *см* – сантиметр, *мм* – міліметр), місткості (*л* – літр), напруги (*В* – вольт, *кВ* – кіловольт) та ін., **доповнено трьома скороченнями назв метричних мір часу**: *год* – година, *хв* – хвилина, *с* – секунда, від яких потрібно відрізнити умовні графічні скорочення назв неметричних одиниць виміру часу, після яких ставимо крапку: *р.* – рік, *рр.* – роки, *кв.* – квартал, *ст.* – століття (Український правопис, 2019: 199, 93).

Новим є правило про графічні скорочення, що постали внаслідок стягнення звукового складу слів, суть якого полягає в опусканні голосних. Оскільки в таких скороченнях немає місця скорочення, то крапку після них не ставимо. До графічних скорочень-стягнень зараховано **грн** (гривня), **млн** (мільйон), **млрд** (мільярд) (Український правопис, 2019: 199, 93).

До правил, що регламентують вживання / невживання ком відповідно між однорідними / неоднорідними прикладками, ужитими перед іменником або після нього, додано примітку, згідно з якою **кому ставимо між двома і більше однорідними прикладками**, коли вони, як і звичайні однорідні означення, характеризують предмет з якогось одного боку (у переліку його властивостей, якостей, особливостей) або вказують на близькі, суміжні його ознаки, напр.: *Поет, прозаїк-оповідач, драматург, перекладач, історик і теоретик літератури, критик, фольклорист, громадський діяч – він [І. Франко] в усьому був однаково сміливий, самобутній і сильний* (М. Рильський) – це сфери діяльності І. Франка; *доктор філологічних наук, професор І. Петренко* (науковий ступінь і вчене звання); *Герой України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений діяч науки і техніки України Г. Ткачук* (почесні звання й відзнаки). Якщо ж вони характеризують предмет із різних боків, то не є однорідними й **між ними не ставимо коми**: *завідувач кафедри української мови доктор філологічних наук І. Петренко* (посада й науковий ступінь); *чемпіонка України з художньої гімнастики студентка М. Заруба*. У разі поєднання в одному ряду однорідних і неоднорідних прикладок відповідно розставляємо й розділові знаки: *завідувач кафедри української мови доктор філологічних наук, професор І. Петренко; професор, член-кореспондент Академії медичних наук України полковник медичної служби М. Іваницький* (Український правопис, 2019: 204–205).

Схарактеризовано й ту позицію прикладок, якщо вони стоять після означуваного іменника: тут їх **відокремлюємо комами незалежно від їхнього**

змістового навантаження: *І. Петренко, завідувач кафедри української мови, доктор філологічних наук, професор* (Український правопис, 2019: 205).

У новій редакції «Українського правопису», крім традиційних круглих, або заокруглених, дужок, визначено правила використання в українській пунктуації також квадратних [] і кутових, або ламаних < >, дужок.

Квадратні дужки регламентовано вживати у спеціальних контекстах – звичайно в текстах наукового та офіційно-ділового стилів, там, де потрібна особлива точність і однозначність сприйняття. Заслуговує уваги норма про розмежування в реченні дужок різної форми: круглих (як внутрішніх) і квадратних (як зовнішніх) (Український правопис, 2019: 245). Це означає, що замість двох закритих круглих дужок чи однієї спільної (зовнішньої і внутрішньої) закритої круглої дужки, як це нерідко буває в наукових текстах, **потрібно ставити зовнішні квадратні дужки, а в їхніх межах – круглі дужки**. Цього правила послідовно дотримано у відповідних позиціях «Українського правопису» 2019 року, пор.: *Суфікс -ен-(я) [-ен-(я)] вживаємо в іменниках середнього роду, що означають живі істоти: вовчєня, гусєня, совєня, часєня* (Український правопис, 2019: 40); *У суфіксах -овськ-(-ий) [-овськ-(-ий)], -евськ-(-ий) [-евськ-(-ий)], -івськ-(-ий) [-івськ-(-ий)] прикметників, утворених від географічних назв, що мають у своїй основі -ов (-ов), -ев (-ев), -ів (-ів) зберігаємо ту саму букву (о, е, і, ї), що й в основній назві...* (Український правопис, 2019: 190).

До кутових лапок, або «лапок-ялинок» (« ... »), що були в «Українському правописі» 1993 року, у новій редакції «Українського правопису» додано ще три форми лапок: “ ... ”, „ ... “, рідше „ ... ” – з трьома крапками всередині них та з інтервалами з обох боків, що призначені для вказування на зроблений пропуск у тексті цитати (Український правопис, 2019: 246).

Лапки різної форми розмежовано на зовнішні і внутрішні. Їх регламентовано використовувати, «якщо в цитованому тексті або в прямій мові, узятих у лапки, є інші цитування або власні назви, іронічні вислови та інші слова чи вислови, що мають бути вживані в лапках» (Український правопис, 2019: 247). У функції зовнішніх рекомендовано вживати кутові лапки, або «лапки-ялинки» (« ... »), у функції внутрішніх – «лапки-лапки» (“ ... ” та ін.), що проілюстровано реченням із прямою мовою: *«Це мій “Кобзар”», – сказав він* (Український правопис, 2019: 247).

Подано позицію помилкового використання лапок, а саме не можна вживати, повторювати лапок одного виду в безпосередній близькості, зокрема в кінці прямої мови або цитати, наприклад: *«Це мій «Кобзар»», – сказав він*. Проте лапки, що виділяють якесь слово (кілька слів) у кінці прямої мови або цитати, зберігаємо перед зовнішніми закритими лапками тієї самої форми тоді, коли між ними стоїть знак оклику, знак питання або три крапки, напр.: *«Ти дивився телефільм «Роксолана»?» – спитав він товариша*. (Український правопис, 2019: 247).

Зроблено застереження, що «лапки-лапки» традиційно використовують на письмі (у рукописних текстах) у формі „ ... ”.

Уперше у правописній практиці сформульовано правила використання скісної риски (/) як розділового знака. Виокремлено дві позиції вживання її з відступом до і після неї :

1. В офіційно-діловому та науковому стилях між однорідними членами речення та в інших подібних позиціях у значенні, близькому як до значення єднального (=і), так і розділового (=або) сполучників (з можливістю переважання в різних контекстах то одного, то іншого із цих значень): *складна інтонація оклику / питання; тенденції до синтетизму / аналітизму; системність / несистемність мовних явищ* (з мовознавчої літератури).

2. На позначення співвідношення яких-небудь величин, параметрів: *співвідношення курсу гривня / долар* (Український правопис, 2019: 248).

Без відступів до і після скісну ризику потрібно вживати:

1. У позначеннях року, що не збігається з календарним: у *2018/2019, 2018/2019 навчальному році*.

2. У комбінованих єднально-розділових сполучниках *і/або*, рідше *та/або*: *порушення авторського і/або суміжних прав; «Типова освітня програма підвищення кваліфікації голів і/або членів правління об'єднань співвласників багатоквартирних будинків»; Війна і/або поезія?* (назва газетної публікації).

3. У графічних скороченнях:

а) замість сполучень слів і складних слів (іменників і прикметників): *п/в* (поштове відділення), *р/р* (розрахунковий рахунок), *к/т* (кінотеатр), *т/к* (телеканал) та ін.;

б) у позначеннях складених одиниць виміру: *км/год* (кілометр на годину), *Ф/м* (фарад на метр) та ін. (Український правопис, 2019: 248–249).

Зазначено також, що у сполученнях досить усталених, різною мірою наближених до складених слів між компонентами можна поставити замість скісної ризи також дефіс: *купівля / продаж і купівля-продаж, категорія істот / неістот і категорія істот-неістот* (у мовознавстві); у такому разі скісна ризка переходить з розряду пунктуаційних знаків до розряду нелітерних орфографічних знаків (Український правопис, 2019: 248).

Серед запропонованих правил рубрикації тексту і розділових знаків для оформлення пунктів переліку заслуговують уваги двоє, оскільки їх порушували і порушують досить часто (навіть в усіх виданнях українського правопису). Йдеться про безпідставне вживання в рубриках великої літери на початку речення, ужитому після малої літери (з дужкою), і після арабської цифри (з дужкою після неї). Тепер у таких позиціях речення треба починати з малої букви, а наприкінці його ставити крапку з комою. (Український правопис, 2019: 255).

Отже, у зв'язку зі змінами, унесеними до правил нової редакції «Українського правопису» 2019 року, українським термінологом потрібно:

1. Зважити на нові правила та корекції правил щодо правопису термінів **із дефісом і разом**.

2. Дотримуватися нових правил уживання числівникових компонентів **дво-, три-, чотири-** і **двох, трьох-, чотирьох** у термінних іменниках і прикметниках.

3. Визначити свою позицію у виборі (уживанні) поданих орфографічних варіантів, зокрема:

а) орфографічних варіантів з **ау** і **ав** у запозиченнях із давньогрецької та латинської мов, виокремлених для тих із них, що «мають стійку традицію передавання буквосполучення **au** через **ау**: *аудієнція* чи *авдієнція, аудиторія* чи *авдиторія, лауреат* чи *лавреат, пауза* чи *павза, фауна* чи *фавна*»;

б) орфографічних варіантів із **ф** і **т**, що стосуються передавання буквосполучення **th** у словах грецького походження на зразок *анафема* чи *анатема*,

дифірамб чи дитирамб, ефір чи етер, кафедра чи катедра, логарифм чи логаритм, міф, міфологія чи міт, мітологія, Агатагел чи Агафангел, Афіни чи Атени, Борисфен чи Бористен, Демосфен чи Демостен, Марфа чи Марта та ін.;

в) ортографічних варіантів із **г** і **г**, пов'язаних із передаванням звука [g] в антропонімах, на зразок *Вергілій* чи *Вергілій*, *Гарсія* чи *Гарсія*, *Гегель* чи *Гегель*, *Гете* чи *Гете* та ін.;

г) ортографічних варіантів родового відмінка однини іменників жіночого роду III відміни із закінченнями **-і** та **-и**: *незалежності* чи *незалежності*, *гідності* чи *гідності*, *міцності* чи *міцності*, *стійкості* чи *стійкості*, *крові* чи *крові*, *Русі* чи *Русі* і т. д.;

г) варіантних закінчень **-у** та **-а** родового відмінка однини в назвах населених пунктів: *Амстердаму* чи *Амстердама*, *Гомелю* чи *Гомеля*, *Ліверпулю* чи *Ліверпуля*, *Лондону* чи *Лондона*, *Мадриду* чи *Мадрида*, *Парижу* чи *Парижа*, *Чорнобилю* чи *Чорнобиля* і т. д.

4. Установити (невідомо, за яким критерієм!) узвичаєну (стійку) і неузвичаєну традицію передавання буквосполучення **th** у словах грецького походження та буквосполучення **au** у словах із давньогрецької і латинської мов, не поданих у новому «Українському правописі», адже від цього залежатиме їхній правопис: за узвичаєної традиції – буде два ортографічних варіанти, відповідно з **ф** і **т** у словах із буквосполученням **th** та з **ау** і **ав** у словах із буквосполученням **au**, за неузвичаєної – єдине передавання, відповідно **th – т**, **au – ав**.

5. Уживати префіксальні варіанти **архи-** і **архі-** в назвах церковних звань і чинів залежно від традицій конфесій.

6. Зрозуміти, на що потрібно зважати, передаючи звук [h] у новітніх запозиченнях, адже, з одного боку, констатовано, що його звичайно в українській мові передаємо буквою **г** і попри таке узвичаєне передавання подано *хакер*, *холдинг* та ін. А як писати понад 50 новітніх запозичень термінового характеру, у яких сьогодні спостерігаємо правописну непослідовність, пор. *хайвей* і *гайвей*, *хайджекер* і *гайджекер*, *хайпоніка* і *гайпоніка*, *хай-тек* і *гай-тек*, *хард-диск* і *гард-диск*, *хард-рок* і *гард-рок*, *хачбот* і *гачбот*, *хетчбек* і *гетчбек*, *хештег* і *гештег* та ін.

7. У наукових текстах правильно вживати дужки, лапки різної форми, у відповідних позиціях – скісну риску; розмежовувати скорочення із крапкою і без крапки наприкінці, скорочення-стягнення без крапки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кочерга, О. (2020). Новий правопис і за давніми правописні проблеми термінології. *Проблеми української термінології*. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2020. С. 32–35.
2. *Український правопис* (1993). Київ: Наук. думка, 1993.
3. *Український правопис* (2019). Київ: Наук. думка, 2019.

Kateryna Horodenska

PROBLEMS OF UKRAINIAN TERMINOLOGY IN THE CONTEXT OF CHANGES TO THE NEW
«UKRAINIAN ORTHOGRAPHY»

This article focuses on the systematization of new rules and partial corrections of the rules made in the «Ukrainian orthography» of 2019, they are evaluated in terms of expediency and need to solve urgent spelling problems of Ukrainian terminology.

The author indicates orthographic norms that have given consistency to the Ukrainian orthography and eliminated long-standing contradictions. The article shows the ignored or illogically interpreted spelling problems, primarily related to the transfer of terms of foreign origin.

Special attention was paid to numerous variant additions to the spelling of case endings of nouns, to the transfer of sounds, sound combinations and letter combinations in common and proper foreign names, the possible ways of eliminating variance are emphasized.

The author analyzes the main changes to the use of punctuation marks (quotation marks, parentheses, commas, periods, slashes, etc.), which should be taken into account in scientific texts.

The paper suggests main tasks for Ukrainian terminologists, which arose in connection with the changes made to the new edition of the “Ukrainian orthography”.

Key words: Ukrainian spelling, Ukrainian terminology, orthographic norms, variance, invariant spelling of words.

REFERENCES

1. Kocherha, O. (2020). *Novyi pravopys i zadavneni pravopysni problemy terminolohii. Problemy ukraïnskoi terminolohii* (pp. 32–35). Lviv: Vyd-vo Lvivskoi politehniky (in Ukr.)
2. *Ukrainskyi pravopys* (1993). Kyiv: Nauk. dumka (in Ukr.).
3. *Ukrainskyi pravopys* (2019). Kyiv: Nauk. dumka (in Ukr.).

УДК 81'373.613:81'367.623.3:811.161.2

М.Д. ГИЗБУРГ
м. Харків, Україна

**ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ТВОРЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ ВІД
ЗАПОЗИЧЕНИХ ТЕРМІНІВ НА -ГРАФІЯ, -ЛОГІЯ, -МЕТРІЯ,
-СКОПІЯ**

Досліджено тенденцію активізування питомої продуктивної моделі творення прикметників на -ійний від запозичених термінів на -ія. Показано, що ця модель почала стихійно поширюватися й на творення прикметників від іменників на -графія, -логія, -метрія, -скопія. Подано кількісні оцінки цього явища, з яких випливає, що зроблено тільки перші кроки до надання питомих українських рис зовнішній формі запозичених прикметників. Подано пропозиції, спрямовані на підтримку цієї мовної тенденції, що забезпечать системність термінології.

© М.Д. ГИЗБУРГ, 2021